त एव 'उत्तराः' श्रेष्ठाः। तेषु 'उत्तरेषु', दाढषु कालान्तरेषु 'अहम्', अक्षीणो वसानि। ये 'पशवः' मूढाः, आदातारः, तान् प्रति 'अस्य' अन्नदेवस्य, मुखं 'व्यात्तं' विवृतं, 'सुजम्भम्' तीक्ष्णदन्तोपेतं, वर्त्तते, खादयाम्यदाढ्नितिं सर्व्वदोद्युक्त इत्यर्थः। एतमन्नदेवस्याभिप्रायं दातारो 'धीराः' बुद्धिमन्तः, 'पश्यन्ति' जानन्ति, अतएवाददतः 'पाकाः' बालाः, मूढाः, 'प्रचरन्ति' प्रकर्षेण भक्षयन्त्येव, न तु किञ्चिदपि ददति॥

अथ पुरोडाशस्य पुरोऽनुवाक्यामाह। "जहाम्यन्नं न जहाम्यन्यं। अहमन्नं वशमिच्चरामि [१]। समानमर्थं पर्य्येमि भुञ्जत्। कोमामन्नं मनुष्योदयेत" इति। अन्नदेवोऽहं 'अन्नं' अदातारं, 'जहामि' परित्यजामि, 'अन्यं' तु दातारं, 'न जहामि'। 'अहमन्नं' अन्नदेवरूपोऽहं, 'वशमित्' स्ववशमेव यथा भवति तथा, 'चरामि'। अदातुः परित्यक्तः दाढस्वीकारश्चेति एतत् स्ववशत्वं। यः पुमान् भोगदानयोः समानः सन् धनमर्थयते तं समानमर्थयितारं 'भुञ्जत्' पालयन्, अहं 'पर्य्येमि' परितः प्राप्नोमि। यस्तु भोगमात्रलम्पटः तं न पालयामि नापि तं पर्य्येमीत्यभिप्रायः। एवमदाढपरित्यागेन दाढपक्षपातेन च वर्त्तमानं 'माङ्को मनुष्यः', 'दयेत' रक्षेत्, निवारयेत्, न कोपि मां निवारयितुं शक्त इत्यर्थः॥

अथ पुरोडाशस्य याज्यामाह। "पराके अन्नं निहितं लोक एतत्। विश्वैर्देवैः पितृभिर्गुप्तमन्नं। यदद्यते लुप्यते यत्परोप्यते। शततमीसा तन्नूर्मे बभूव" इति। पूर्व्वस्मिन् मन्त्रे वश-